

תאונה שאירעה למטוס צסנה RG182 4X-CHZ בתאריך 21.08.02
בשדה התעופה בהרצליה

תמצית מתוך דו"ח חקירה ע"י עו"ד רז יצחק וקברניט אריה עוז.
ערך: שכטר שמעון – ועדת הבטיחות

מטוס צסנה RG182 שהיה שייך לחברת AIM הושכר לטייס פרטי, שתרגל המראות ונחיתות. בשעה 17:00, בהקפה השנייה למסלול 29, קבל הטייס מהמגדל אישור לנחות. כשהמטוס היה בסוף צלע סופית, הבחין הפקח שהמטוס בא לנחיתה ללא גלגלים, אולם הוא לא התריע על כך. המטוס נחת על גחונו ונעצר במרכז המסלול, מול מגדל הפקות. לא היו נזילות דלק ושמן ולא פרצה אש. הטייס לא נפגע כלל. לאחר עצירת המטוס כיבה הטייס את המנוע, הרים מדפים ויצא בכוחות עצמו מהמטוס.

טייס הצסנה, בעל רשיון פרטי מ 03/97 עם הגדר GROUP_A, בדיקות רפואיות בתוקף 191 שעות סה"כ שמתוכן 3.5 על המטוס הנ"ל.

הטייס ביצע מבחן רמה ב 21.08.02 עם מר יצחקי שגם הדריך והסמיך את הטייס על המטוס הנ"ל.

המטוס היה שמיש ללא תקלות או הכשרים מיוחדים ומרושין כחוק.

הפעולות שנעשו ע"י הטייס

הטייס המריא ונחת על מסלול 29 ללא כל בעיה. בהקפה השנייה לא ביצע בד"ח לנחיתה באופן מסודר ומלא ושכח להוריד את הגלגלים.

בצלע הסופית הוריד מדפים מלא, דיווח למגדל וקיבל רשות לנחות מבלי שבדק שוב את מצב הגלגלים. בתא הטייס נשמעה צפצפת אזהרה מלווה בחיוויים מתריעים של האורות על לוח המכשירים, שאמורים היו להסב את תשומת ליבו של הטייס שהגלגלים לא נעולים מטה-אולם כל אלה לא נקלטו בתודעתו של הטייס ואי לכך התעלם מהם, בסופו של דבר נחת על הגחון של המטוס ורק אז התחוויר לו ששכח להוריד גלגלים. אחרי שהמטוס נעצר, הרים מדפים, כבה את המנוע וביצע בד"ח כנדרש. הטייס יצא מן המטוס בכוחות עצמו. הטייס לא רשם בספר המטוס את הנדרש ולא סגר את הטיסה בהתאם לנהלים.

הפעולות שנעשו ע"י פקח הטיסה

פקח הטיסה זיהה כראוי את המטוס בשלב שפנה לצלע הסופית לנחיתה על מסלול 29. אחרי שהטייס דיווח "פיינל" נתן לו אישור נחיתה. שכשהמטוס היה 20-30 רגל מעפ"ש הבחין הפקח שהמטוס בא לנחיתה ללא גלגלים, אולם לטענתו, החליט שלא להתערב ולא להזהיר את הטייס. לגירסתו, שמא אזהרתו בקשר, בשלב כה מאוחר, עלולה להסיח את תשומת לב הטייס ולהסתיים בתאונה קטלנית. לדבריו, ידוע לו על אירוע בשנת 1996, בו מטוס "מוני" הלך סביב מגובה נמוך לפני הנחיתה והתרסק. אחרי נחיתה המטוס, הזעיק הפקח את שירותי החרום של השדה ויחד עם הפקח השני במשמרת הודיע לכל הגורמים על האירוע, בהתאם ל"נוהל דיווח".

גורמים ישירים לתאונה

- 1) ביצוע פעולת הטסה בסיסית וחוזרת ללא בד"ח פיזי הקראת סדר הפעולות, כתוצאה מכך נעשו בנחיתה הטעויות הבאות:
 - א. אי הורדת גלגלים לפני נחיתה ואי ביצוע מלא של הבדיקות הנדרשות.
 - ב. אי בדיקה חוזרת, במטרה לוודא הורדת ונעילת גלגלים, על פי חיוויים בתא הטייס.
 - ג. אי בדיקת ראייה של הגלגלים במצב מטה.
- 2) חוסר ערנות, חלוקת קשב לקויה ו/או התעלמות מצפצפת האזהרה אשר התריעה על כך שהגלגלים לא נעולים מטה.

גורמים בלתי ישירים לתאונה

- 3) **שיקול דעת מוטעה** מצד הפקח אשר נמנע, מ "לקח" מוטעה, מלהזהיר את הטייס מכך שהמטוס בא לנחיתה ללא גלגלים.
- 4) העדר מדיניות ברורה באשר לחובת הפקח לתת מידע חיוני ובטיחותי שכזה לטייס, במצבים דומים

המלצות

- (1) לחייב כל טייס המטיס מטוס עם כן נסע מתקפל, לדווח בפנייה ל"בסיס" גלגלים למטה-ירוקים או מציינים" (לפי סוג המטוס)
- (2) לחייב חברות שמשכירות מטוסים לוודא, שהטייס השוכר, מילא את כל הדרישות המתלוות לרשיונו והמעניקות לרשיון תוקף חוקי.
- (3) לפרסם את האירוע בקרב הפקחים ולהדגיש את מחויבותו של הפקח לדווח לטייס על מצב בטיחותי קודם שתתרחש התאונה.
- (4) לבחון עם רש"ת את נהלי הפיקוח, כך שפקח המבחין במטוס הנוחת עם כן נסע מקופל, יתערב וידווח על כך לטייס, למרות שהאחריות תישאר תמיד על כתפי הטייס.